

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 14870/2022
20.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., село ..., чији је пуномоћник Стојан Поповић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Канцеларија за Косово и Метохију, коју заступа Државно правобранилаштво, са седиштем у Београду, ради накнаде штете због дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 958/22 од 18.05.2022. године, у седници већа одржаној 20.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 958/22 од 18.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 958/22 од 18.05.2022. године, одбијена је, као неоснована, жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 2394/21 од 17.11.2021. године, којом је одбијен као неоснован тужбени захтев да се утврди да тужилац има право на накнаду штете због дискриминације, да се обавезе тужена да му за период од 10.12.2005. године до 28.02.2009. године исплати укупно 244.268,00 динара, са законском затезном каматом од 01.03.2009. године до исплате, да му исплаћује убудуће сваког месеца почев од 01.03.2009. године привремену новчану накнаду у износу који исплаћује осталим лицима као накнаду коју примају преко Националне службе за запошљавање, све док је на снази Закључак Владе Републике Србије 05 бр. 120-6051/2010 од 26.08.2010. године, одбијен као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка и обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 169.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Допуштеност ревизије је предвиђена чланом 41. став 4. Закона о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, бр. 22/2009), због чега није било места одлучивању о изузетној дозвољености ревизије применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/2011....18/2020), Врховни касациони суд је оценио да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, Закључком Владе РС од 17.07.2003. године прихваћена је Информација у погледу статуса одређених органа, организација и служби са подручја АП Косово и Метохија, чијим чланом 3. је предвиђено да ће се лицима која су на дан 09.06.1999. године била у радном односу у друштвеној организацији и друштвеном предузећу на подручју АП Косово и Метохија, а по том основу не остварују зараду или накнаду зараде, нису засновала радни однос, нису остварила право на пензију и не остварују приход по основу рада или имовине, исплаћивати привремена накнада, средствима из буџета Републике Србије, да ће накнаду исплаћивати Републички завод за тржиште рада, да се за лица која живе на подручју АП КиМ накнада одређује у висини минималне зараде утврђене за период јануар-јун 2003. године, увећане за 30% , а за лица која живе ван подручја АП КиМ у висини минималне зараде утврђене у складу са законом за период јануар-јун 2003. године. Тужилац је на дан 09.06.1999. године био запослен у ДП „Vinex“ из Витине, а од априла 1998. године има пријављено пребивалиште у ... код ... . Тужилац је 12.11.2003. године попунио пријаву за остварење права на исплату привремене накнаде, а потом се приговором обратио Координационом центру за КиМ који је 08.10.2004. године дао обавештење да је радна група за разматрање питања везаних за статус одређених организација и служби за подручје АП КиМ заузела став да лица која су радила на територији АП КиМ, а имају пребивалиште ван њене територије, немају право на привремену накнаду. Након тога, 06.12.2006. године тужилац је сачинио поднесак насловљен као „Обнова захтева за исплату минималне зараде по основу радног односа“, поводом чега му је 08.04.2008. године Национална служба за запошљавање, Филијала Јагодина дала одговор да је Координациони центар имао одлучујућу улогу у одлучивању и одговорностима у решавању по захтевима за остваривање права на привремену накнаду и да је то сад у надлежности Владе и Министарства за КиМ. Одлуком Уставног суда од 03.08.2010. године утврђено је да Закључак Владе РС од 17.07.2003. године у делу који се односи на прихватање Информације није у сагласности са Уставом и законом, па је 26.08.2010. године донет нови Закључак Владе РС којим се све до доношења Закона о подршци припадницима српског народа и мањинских националних заједница на територији АП КиМ и појединачних аката заснованих на закону, обезбеђује остваривање права на привремену накнаду преко Националне службе за запошљавање за лица која су то право остварила до 10.08.2010. године.

Тужилац тужбом тражи накнаду штете коју тврди да је претрпео актом дискриминације по основу рада, сходно одредбама чл. 18. и 23. Закона о раду и одредбама Закона о забрани дискриминације, јер су радници који су као и он на дан

09.06.1999. године радили у ДП „Vinex“ из Витине на КиМ, на основу Закључка Владе РС од 17.07.2003. године остварили право и примају привремену накнаду, а да је он због личног својства (пребивалишта) стављен у неједнак положај у односу на њих, јер њему то право није признато из разлога што је у време доношења Закључка имао пријављено пребивалиште у ... .

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применом материјалног права из одредби Закона о раду и Закона о забрани дискриминације оценили неоснованим тужбени захтев, јер тужилац није доказао да је било којим актом или поступањем органа тужене дискриминисан, ни на непосредан ни на посредан начин, и да му због тога припада право на накнаду штете.

Заштита од дискриминације представља право личности загарантовано Уставом РС (члан 21) и Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију), а од 07.04.2009. године и Законом о забрани дискриминације („Службени гласник РС“, број 22/2009).

У смислу члана 2 тачка 1. Закона о забрани дискриминације, дискриминација и дискриминаторско поступање представља свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе, на отворен или прикривен начин, а који се заснива претпостављеним личним својствима на било ком основу (раси, држављанству, националној или верској припадности, језику, политичким убеђењима, полу, ...).

Одредбом члана 5. истог закона прописано је да су облици дискриминације непосредна и посредна дискриминација, а одредбе чл. 6. и 7. истог закона дефинишу непосредну и посредну дискриминацију као стављање лица (или групе лица) у неповољнији положај због његовог (односно њиховог) личног својства, што се може чинити на различите начине – актом, радњом или пропуштањем.

Одредбом члана 8. истог закона прописано је да повреда начела једнаких права и обавеза постоји ако се лицу или групи лица, због његовог односно њиховог личног својства, неоправдано ускраћују права и слободе или намећу обавезе које се у истој или сличној ситуацији не ускраћују или не намећу другом лицу или групи лица, ако су циљ или последица предузетих мера неоправдани, као и ако не постоји сразмера између предузетих мера и циља који се овим мерама остварује.

Из наведених законских одредби произилази да је за утврђење дискриминације односно дискриминаторског поступања потребно да се лице које тражи заштиту налази у упоредивој или битно сличној ситуацији у односу на друго лице у односу на које сматра да је дискриминисано, да је прављење разлике неоправдано и да је везано за неко лично својство дискриминисаног лица, а да уколико се лице које тражи судску заштиту не налази у таквој ситуацији, дискриминације нема.

У конкретном случају, тужилац није доказао да је тужена примењујући Закључак Владе РС од 17.07.2003. године повољније поступала према другим запосленима који су као и тужилац радили у друштвеном предузећу на територији АП КиМ, а који као и он нису имали пребивалиште на територији АП КиМ на дан

09.06.1999. године. Само у том случају би неједнако поступање тужене према тужиоцу у односу на остале запослене значило акт дискриминације.

Иако тужена није тужиоцу признала право на исплату привремене накнаде, то само по себи не представља акт дискриминације, већ је реч о поступању органа тужене који су у оквиру својих овлашћења изразили мишљење да тужилац не испуњава услове за признање траженог права, јер на дан 09.06.1999. године није имао пријављено пребивалиште на територији АП КиМ. У ситуацији када је тужилац незадовољан поступањем тужене (јер му није признато право на исплату привремене накнаде) и сматра да је такво понашање дискриминаторско, а да при том није доказао да је такво поступање тужене у вези са неким личним својством тужиоца (у конкретном случају пребивалиштем), не може се говорити о дискриминацији у смислу одредби Закона о раду и Закона о забрани дискриминације. Дакле, спорно је право тужиоца на исплату привремене накнаде по Закључку Владе РС, чија заштита се остварује у управном поступку или евентуално поступку за накнаду штете поводом незаконитог или неправилног рада државног органа, који вид заштите у конкретном случају није тражен, нити су у циљу утврђивања чињеница од значаја за одлуку о таквом захтеву у поступку предлагани докази.

С обзиром на изложено, неосновани су наводи ревизије о погрешној примени материјалног права с обзиром да из утврђеног чињеничног стања не следи да је тужена неоправдано ставила тужиоца у неповољнији положај у односу на друге запослене и то из разлога који би представљали дискриминацију према тужиоцу.

Иако суд према члану 192. став 4. ЗПП није везан правним основом, зависно од основа тужбеног захтева опредељеног у тужби утврђује се чињенично стање, а у конкретном случају исто је усмерено према тужбеном захтеву за накнаду штете због учињене дискриминације, а не на захтеву за накнаду штете због незаконитог или неправилног рада државног органа, у смислу члана 172. Закона о облигационим односима.

Врховни касациони суд је ценио и остале наводе ревизије, којима се не доводи у сумњу правилност побијане пресуде. Одлука о тужбеном захтеву је донета правилном применом материјалног права, за коју су дати доволни и јасни разлози, које у свему као правилне прихвата и овај суд. У ревизији се понављају наводи који су истицани у жалби против првостепене пресуде, а другостепени суд је у образложењу побијане пресуде оценио све жалбене наводе тужиоца који су били од значаја за правилну одлуку о изјављеној жалби.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је применом члана 414. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић